

ISIRI

15084

1st. Edition

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ملی ایران

۱۵۰۸۴

چاپ اول

مداخلات پرستاری -
احتیاط های مربوط به نوتروپنی - آیین کار

**Nursing interventions -
Neutropenic precautions -
Code of practice**

ICS :11.020

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

نام موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ جهت اجرا ابلاغ شده است. تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادات در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شوند که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفت های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استانداردهای کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، سازمان ملی استاندارد ایران این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آن ها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

« مداخلات پرستاری - احتیاط های مربوط به نوتروپنی - آیین کار »

رئیس:

میرزا بیگی، غضنفر

(کارشناس ارشد کارآفرینی)

دبیر:

سالمی، صدیقه

(کارشناس ارشد آموزش پرستاری)

هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

معاون فنی سازمان نظام پرستاری کشور

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

پروین، لیلی

(کارشناس ارشد پرستاری داخلی-جراحی)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری

رضوی، مریم

(کارشناس پرستاری)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری

رزم آهنگ، فریبا

(کارشناس ارشد پرستاری)

سوپروایزر آموزشی بیمارستان فیروزگر

زینعلی، مرتضی

(کارشناس پرستاری)

مترجم کتاب های پرستاری

فلاحی، مسعود

(دکترای پرستاری)

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله الاعظم

عبادی، عباس

(دکترای پرستاری)

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله الاعظم

مصطفوی، اشرف

(کارشناس ارشد پرستاری بهداشت جامعه)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری

نصیری، شمسی

(کارشناس پرستاری)

سوپروایزر بیمارستان مسیح دانشوری

پیش گفتار

استاندارد " مداخلات پرستاری - احتیاط های مربوط به نوتروپنی - آیین کار " که پیش نویس آن در کمیسیون های مربوط به موجب بند ۵ ماده ۳ قانون سازمان نظام پرستاری مصوب ۸۱/۹/۱۱ مجلس شورای اسلامی توسط سازمان نظام پرستاری تهیه و تدوین شده و در چهل و هفتمین اجلاس کمیته ملی استاندارد خدمات مورخ ۸۹/۱۱/۲۷ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منابع و مآخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

- بلک و هوکس. پرستاری داخلی و جراحی. ترجمه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی ۱۳۸۵. تهران جامعه نگر، سالمی.

- سازمان نظام پرستاری . استاندارد های خدمات پرستاری. تهران. ۱۳۸۵.

- CDC Guideline for Isolation Precautions: Preventing Transmission of Infectious Agents in Healthcare Settings 2007
- Smeltzer, Suzanne C. Hinkle, Janice L. Brunner and Suddarth Textbook of Medical -Surgical -Nursing . 11th Edition, Philadelphia: Lippincott Co., 2010
- Judith schilling. Nursing Procedures. Fifth Edition. 2009
- Karen, Holland. Mini Encyclopaedia of nursing. 2005
- Onc23_neutropenia_101209, NEUTROPENIA PRECAUTIONS, 2009

مداخلات پرستاری - احتیاط های مربوط به نوتروپنی - آیین کار

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، شناسایی و اجرای اصول کلی مداخلات پرستاری در احتیاطات مربوط به نوتروپنی به منظور محافظت بیماران در معرض خطر از مواجهه با عوامل بیماری زا و نمایش طرح گام به گام این خدمت جهت بهبود کیفیت کار، پیشگیری از خطاهای احتمالی و همچنین امکان اجرای یکسان خدمات می باشد.

این استاندارد برای موارد زیر کاربرد دارد:

الف - در کلیه بخش های اورژانس، عمومی و تخصصی در صورت نیاز به احتیاطات مربوط به نوتروپنی برای ارائه مراقبت های پرستاری یکسان و روشن.

ب - در مراجع قضائی به منظور سندی قیاسی برای بررسی کیفیت اقدامات انجام شده.

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آن ها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد محسوب می شود.

در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه ها و تجدید نظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدید نظر و اصلاحیه های بعدی آن مورد نظر است. استفاده از مراجع زیر برای کاربرد استاندارد الزامی است:

۱-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۵، مداخلات پرستاری- اصول آموزش به مددجو/بیمار - آیین کار

۲-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹، مداخلات پرستاری - شستن دست ها- آیین کار

۳-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۳، مداخلات پرستاری- پوشیدن و خارج کردن گان- آیین کار

۴-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۴، مداخلات پرستاری- پوشیدن و خارج کردن دستکش های یک بار مصرف- آیین کار

۵-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۶، مداخلات پرستاری- پوشیدن و خارج کردن ماسک صورت- آیین کار

۶-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۴۲، مداخلات پرستاری- گزارش نویسی - آیین کار

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می رود:

۱-۳

پرستار

فردی که موفق به کسب دانشنامه کارشناسی در رشته پرستاری گردیده است .

۲-۳

مددجو/ بیمار

شخصی که برای دریافت خدمات درمانی به یکی از مراکز بهداشتی / درمانی مراجعه می کند .

۳-۳

نوتروپنی

اختلال در سلول های خونی است که در آن تعداد نوتروفیل ها که یکی از انواع گلبول های سفید بدن است کاهش می یابد .

۴-۳

کاتتریزاسیون ادراری

استفاده از لوله پلاستیکی دائمی یا موقت مخصوص که از طریق مجرای ادرار در داخل مثانه قرار می گیرد تا جریان ادرار برقرار شود .

۵-۳

ایزولاسیون

به معنای اقداماتی است که به منظور جداسازی مددجو / بیمار از انجام می شود .

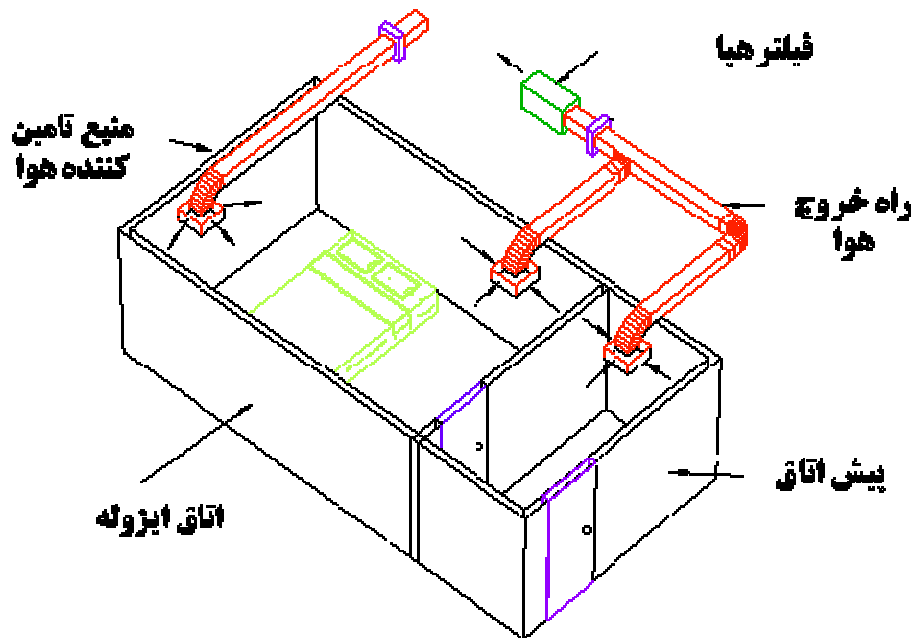
۶-۳

انکولوژی

بخش مربوط به مددجو / بیمار مبتلا به سرطان است .

پیش اتاق

فضایی که دارای درب جداگانه می باشد و باعث جدا ماندن اتاق ایزوله از فضای راهرو مجاور اتاق می شود.

شکل ۱- فضای پیش اتاق

۴ اهداف مداخله ای

۱-۴ محافظت بیماران در معرض خطر از مواجهه با عوامل بیماری زا .

۵ حداقل وسایل مورد نیاز

۱-۵ دستکش لاتکس یا یک بار مصرف .

۲-۵ ماسک .

۳-۵ گان .

۴-۵ کارت احتیاطات نوتروپنی برای نصب روی در اتاق .

۵-۵ دیگر وسایل نظیر دماسنج .

۶-۵ گوشی پزشکی و دستگاه فشار سنج .

هشدار-۱ کلیه وسایل اتاق مددجو / بیمار باید جهت استفاده فردی باشد .

هشدار-۲ وسایل و تجهیزات مورد استفاده برای بیمار / مددجو باید درون ترالی کشودار(درب دار) در اتاق بیمار/ مددجو نگهداری شده یا در فضای پیش اتاق خارج از فضای اتاق نگه داری شود.

۶ روش انجام کار

- ۱-۶ بررسی پرونده مددجو / بیمار از نظر نوع بیماری و احتیاط های لازم مربوطه .
- ۲-۶ قرار دادن بیمار در یک اتاق مجزا با فشار مثبت هوا .
- ۳-۶ توضیح روش جدا سازی برای بیمار ، همراه و خانواده وی .
- ۴-۶ نصب کارت " احتیاط های نوتروپنی " برای اطلاع دیگر افراد روی در اتاق بیمار مطابق با پیوست پ .
- ۵-۶ شستشوی دست ها مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹ با محلول ضد عفونی کننده قبل از پوشیدن دستکش لاتکس یا یک بار مصرف مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۴ و پس از خارج کردن آن.
- ۶-۶ پوشیدن گان مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۳
- ۷-۶ پوشیدن ماسک مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۶
- ۸-۶ خارج نکردن بیمار از اتاق تا حد امکان .
- ۹-۶ استفاده مددجو / بیمار از گان و ماسک در صورتی که بیمار باید از اتاق خارج شود .
- هشدار-۱ با توجه به آسیب پذیر بودن این مددجو / بیماران از ورود افراد بیمار شامل کارکنان ، دوستان و بستگان اکیدا خوداری شود .
- هشدار-۲ در این مددجو / بیماران از روش های تهاجمی نظیر کاتتریزاسیون ادراری استفاده نشود ، چون این روشها در بیماران مستعد باعث ابتلا به عفونت های شدید می شود .
- ۱۰-۶ آموزش به مددجو / بیمار ، همراه و خانواده وی برای رعایت نکات بهداشتی و ایمنی مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۵ .
- ۱۱-۶ ثبت اطلاعات و یافته ها مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۴۲ شامل :
- ۱-۱۱-۶ اقدامات اولیه در آماده سازی اتاق .
- ۲-۱۱-۶ کلیه اقدامات انجام شده برای مددجو / بیمار .
- ۳-۱۱-۶ تحمل مددجو / بیمار نسبت به روش .
- ۴-۱۱-۶ آموزش های داده شده به مددجو / بیمار یا همراه وی .

۷ شرایط انجام کار

- ۱-۷ دقت و صحت در انجام کار .
- ۲-۷ حفظ حریم و حرمت مددجو / بیمار .
- ۳-۷ ارائه توضیحات لازم به مددجو / بیمار ، همراه و خانواده وی در مورد روش کار .

۴-۷ رعایت نکات بهداشتی و ایمنی .

۸ شرایط ارائه دهنده خدمت

این فرایند کار توسط پرستار و در کلیه بخش های انکولوژی ،خون و در سایر بخش ها در صورت حضور مددجویان / بیماران نیازمند به این نوع جدا سازی انجام می شود .

۹ نکات آموزشی

۱-۹ آموزش به افراد خدماتی تا ماسک ، دستکش قبل از ورود به اتاق بپوشند .

۲-۹ هیچ فرد بیماری وارد اتاق نشود .

۳-۹ تمام وسایل و تجهیزاتی که وارد اتاق می شوند باید ضدعفونی و تمیز شوند .

پیوست الف
(الزامی)
حقوق مددجو / بیمار

الف-۱ مددجو/ بیمار حق دارد در اسرع وقت درمان و مراقبت مطلوب، مؤثر و همراه با احترام کامل را بدون توجه به عوامل نژادی فرهنگی و مذهبی از گروه درمان انتظار داشته باشد.

الف-۲ مددجو/ بیمار حق دارد محل بستری، پزشک، پرستار و سایر اعضای گروه معالج را در صورت تمایل بشناسد.

الف-۳ مددجو/ بیمار حق دارد در خصوص مراحل تشخیص، درمان و سیر پیشرفت بیماری خود اطلاعات ضروری را شخصاً و یا در صورت تمایل از طریق یکی از وابستگان از پزشک معالج درخواست نماید به طوری که در فوریت‌های پزشکی این امر نباید منجر به تأخیر در ادامه درمان یا تهدید جانی مددجو/ بیمار گردد.

الف-۴ مددجو/ بیمار حق دارد قبل از معاینات و اجرای درمان اطلاعات ضروری در خصوص عوارض احتمالی و یا کاربرد سایر روش‌ها را در حد درک خود از پزشک معالج دریافت و در انتخاب شیوه نهایی درمان مشارکت نماید.

الف-۵ مددجو/ بیمار حق دارد در صورت تمایل شخصی و عدم تهدید سلامتی آحاد جامعه طبق موازین قانونی رضایت شخصی خود از خاتمه درمان را اعلام و یا به دیگر مراکز درمانی مراجعه نماید.

الف-۶ مددجو/ بیمار حق دارد جهت حفظ حریم شخصی خود از محرمانه ماندن محتوای پرونده پزشکی، نتایج معاینات و مشاوره‌های بالینی جز در مواردی که براساس وظایف قانونی از گروه معالج استعلام صورت می‌گیرد اطمینان حاصل نماید.

الف-۷ مددجو/ بیمار حق دارد از رازداری پزشک و دیگر اعضای تیم معالج برخوردار باشد لذا حضور بالینی افرادی که مستقیماً در روند درمان شرکت ندارند موقوف به کسب اجازه مددجو/ بیمار خواهد بود.

الف-۸ مددجو/ بیمار حق دارد از دسترسی به پزشک معالج و دیگر اعضای اصلی گروه معالج در طول مدت بستری، انتقال و پس از ترخیص اطمینان حاصل نماید.

الف-۹ مددجو/ بیمار حق دارد با کسب اطلاع کامل از نوع فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی بیمارستان که بر روند سلامتی و درمان او مؤثرند تمایل و رضایت شخصی خود به مشارکت درمانی را اعلام و یا در مراحل مختلف پژوهش از ادامه همکاری خودداری نماید.

الف-۱۰ مددجو/ بیمار حق دارد در صورت ضرورت اعزام و ادامه درمان در سایر مراکز درمانی، قبلاً از مهارت گروه معالج، میزان تعرفه‌ها و پوشش بیمه‌های خدمات در مرکز درمانی مقصد مطلع گردد.

پیوست ب

(الزامی)

بیماری هایی که نیاز به احتیاط های نوتروپنی دارند

جدول ب-۱ - انواع بیماری ها و دوره زمانی رعایت احتیاط

بیماری ها	دوره زمانی رعایت احتیاط های نوتروپنی
سندرم نقص ایمنی اکتسابی یا HIV	تا زمانی که WBC بیمار به $1000/mg$ یا بیشتر برسد یا بر اساس دستورالعمل های مرکز درمانی خود
آگرانولوسیتوزیس	تا زمان بهبود بیمار
سوختگی های وسیع غیر عفونی	تا زمانی که سطح پوست به صورت کامل و موثر بهبود یابد
درماتیت، بیماری های غیر عفونی و زیکولار، تاولی یا اگزمایی (زمانی که این بیماری ها شدید یا وسیع باشند)	تا زمانی که سطح پوست به صورت کامل و موثر بهبود یابد
درمان های تضعیف کننده سیستم ایمنی مانند لنفوما ، لوسمی به خصوص مراحل آخر بیماری هوچکین یا لوسمی حاد	تا زمانی که بهبود بالینی موثر حاصل شود

پیوست پ
(الزامی)
نصب کارت احتیاط های نوتروپنی

**لطفا قبل از ورود حتما
به پرستار بخش
مراجعه فرمایید.**